

9932

МАРКО ЗІСМАН



Шв 81.

*Зв мак 54
21-2*

ДЕРЖЛІТВИДАВ



~~ВІДДІЛ СПЕЦІАЛЬНИХ ФОНДІВ
БІБЛІОТЕКИ НАУКОВИХ УМОВ
Інв. № 62/55~~

Зв'язок
21

Центральна
наукова бібліотека
УРСР
Акт № 157 92
№ 12 306-7

ВНООФ
Звірено 20 07 р.

ПЕРШИЙ ТОСТ

У небесах зірок святковий плин,
Сніжинки легко падають на плечі.
Вдивляється напрочуд гарний вечір,
Як дівчина, у дзеркала вітрин.

Неначе в казці, ватяні діди
Вдивляються в дітей ясні обличчя,
На красне місто сходять новоріччя.
Ми всі ждемо дванадцяти годин.

Роняючи сріблястий передзвін,
Трамваї мчать в розміреному русі...
Сьогодні ми, товариші і друзі,
Підніmemo бокали шумних вин.

Ми вип'ємо за радісне життя.
Ми скажемо сердечно, тепло, просто:
Згадаємо найпершим нашим тостом
Учителя і друга і вождя.

Згадаємо того, хто крізь бої,
Крізь роки переслідувань, заслання

Приніс нам щастя волі, процвітання,
Високі мислі й пориви свої.

Піднімемо бокали за вождя,—
В серцях любов запіниться глибока.
За батька перший тост нового року,
Наповнений синівським почуттям.

Київ, 1936.

ШТУРМАН

Я ріс біля приморських скель,
Рибальських човнів і осель,
Я часто слухав голос хвиль,
Дивився в синь безмежних миль,—
І гордий льот пташиних крил
І сніжнобілий блиск вітрил
Родили мрію про політ
У чарівний незнаний світ.
Здавалось: пінить океан,
Лютує дикий ураган,
Та корабель вперед летить,
Його команда не тремтить,
Бо зорить вдень і уночі
Відважний штурман в далечинь ...

* * *

Минали роки, я зростав
І, як матрос, на місце став.
Здійснилась краща з юних мрій!
Мій край свободний, молодий,
Тримає курс шляхом побід

На Комунізм — в щасливий світ.
Грозять нам шторми навкруги,
Лютують хижі вороги,
Та край радянський повен сил,
Незламна міць сталевих крил,
Нам не страшна ворожа лють,
Ясна і вірна наша путь
І непохитні воля й дух:
Великий вождь, любимий друг
Скеровує цей гордий льот —
Веде до щастя наш народ.

Київ, 1937.

РОВЕСНИКАМ

Син радянського народу,
Я творю нове життя,
Я виховую, плекаю
В серці ніжні почуття
До колгоспу, до заводу —
До людей цього буття.

Поруч себе бачу всюди
Чесних, мужніх юнаків,
І тому таким зростаю,
І тому такий мій спів.
Ще дзвінкіш, на повні груди
Я співати би хотів,

Вміти голос піднімати
Ген до сонячних висот,
Щоб мій спів над рідним краєм
Радісний творив польот,
І палкіше закликати
Вмів до праці наш народ.

Шлю привіт я серцем чистим
Вам, ровесникам моїм:
Трактористам і студентам,

Агітаторам палким,
Металістам і танкістам,
Комсомольцям заводським.

Шлю привіт героям юним:
І пілотам, і морцям,
Роботящим і розумним,
Самовідданим серцям,
Всім, хто прагне до Комуни,
Всім ровесникам - борцям.

Київ, 1937.

У ВАГОНІ

Мчать вагони мимо станцій
В свіжий простір голубий.
Подивімось, друзі, вранці
У замріяні степи.

У Козятин, чи в Житомир,
Чи в Хабаровськ наша путь,—
Всюди ми у себе дома,
Нас усюди радо ждуть.

З гомінких аудиторій,
Від книжок і карт і колб
Певно йде в життя просторе
За полком культурним полк.

Агрономи, інженери,
Лікарі і вчителі,
Нам відчинені всі двері
На радянській на землі.

Все, що нам дала наука,
Все вітчизні несемо,—
Наше вміння, розум, руки,
Наше серце віддамо.

Паровоз летить могутній
До близьких і дальніх місць.
Хай вітрець нам про майбутн
Світлі будні розповість!

Київ, 1937.

ОСІННІЙ ПОДИХ

Осінній подих в місті
Пахучий і легкий.
Дуби золотолисті
Поринули в думки.

Віки страждань їм видко
В похмурій давнині,—
Вони — мовчазні свідки
Колишніх чорних днів ...

А нині — сонце, квіти,
Святковий спів дітей,
І Київ гордовитий
Працює і цвіте.

За містом захлинулись
Від радості гудки.
Осінній подих вулиць
Бадьорий і пахкий.

Київ, 1937.

ЗАВЖДИ НА ЧАТАХ

У серпанку сплять простори,
Маяки мигтять в імлі.
Йдуть есмінці, йдуть лінкори —
Йдуть радянські кораблі.
Наближається світання,
Тьмяно блідшають зірки,
Повертаються з навчання
Чорноморські моряки.
Кораблі ідуть в кильватер,
Флагман рушить на чолі.
Починає відкриватись
Берег рідної землі.
Заводська лунає пісня —
То прокинулись цехи.
Будь спокійною, вітчизно,
За морські свої шляхи.
Можеш ранок зустрічати
Співом радісним своїм —
Грізний флот завжди на чатах
У порядку бойовім.

Київ, 1937.

ДЗВЕДИТЬ ПІСНЯМИ ЛЕНІНГРАД

Морозний дух північних пург
Скував суворий Петербург,
І трупи падали на брук
 В січневу рань,
І хмари товпились навкруг
 В диму світань.

Настав бурхливий п'ятий рік.
І води ринули із рік.
І трудовий народ прорік
 Повстань слова.
Вмирущих линув тоскний крик
 В тобі, Москва.

Край Чорноморських берегів
Зростав революційний спів,
І клич бунтарних кораблів
 Звучав навкруг,
І двоголовий затремтів
 Царату крук.

Поразка; тільки не погас
Свободи промінь — він весь час

Палав для смілих, як наказ
Дійти мети,
Запалював робочий клас:
— Перемогти!

* * *

Горіла знову сталь меча,
Плече торкалося плеча,
І вів нас геній Ільїча
І Сталін вів
Вперед в беззоряних ночах,
У вирі днів.

Росію повнив грім гармат,
Росію країв тріск гранат,
Росію рвав — за шматом шмат —
Ворожий стан:
І пруський жадібний магнат,
І польський пан.

Як не спинити Волзьких вод,
Так не впрягти в ярмо народ...
Гримів похід червоних рот
Між спраглих нив,
Гнобителів хижацький льот
Він зупинив.

І польський пан, і білий гад,
І пруський жадібний магнат —

Всі покотилися назад
З радянських піль.
Стояв, як скеля, Петроград
В кипінні хвиль.

* *
*

Цвіте чудесний вертоград,
Росте червоний виноград,
Дзвенить піснями Ленінград,
Дзвенить Москва,
І Київ — їх славетний брат —
Про них співа.

Важніють соками жита,
Шумить пшениця молода,
І постають нові міста
Серед пустинь,
І бавить хмарка золота
Небесну синь.

Край Чорноморських берегів
Червонофлотський лине спів.
Пильнують жерла з крейсерів
Щасливий край
Від зграй скажених пруських псів
І панських зграй.

Київ, 1936.

ШЛЕКАТИ ПИЛЬНІСТЬ

Іменням тих, що кров'ю їх земля
Напоена, що мруть на схилах гірних,
Покинувши заводи і поля
І вогнища родинні селищ мирних,
Щоб перетяти шлях фашистських банд,
Відстояти свободу і культуру,
Оберегти Валенсію й Левант,
Відняти у катів Естремадуру;

Іменням тих, що стогнуть у Жехе
Під чоботом нещадним самурая,
Ведуть життя невільне і лихе,
Від голоду, працюючи, вмирають,
І тих, що сміло б'ються на Янцзи
За свій Китай, що вмерли в Баодіні,
Перед лицем огненної грози
Передових не кидаючи ліній;

Іменням тих, яких ім'я не вмере,
Як волю їх не зломиш і не спалиш,—
Це — Лютгенс, це — Йон Шер,
Едгар Андре,

Безстрашний Вейсель і відважний Валліш,
Всіх тих, які в Німеччині сумній
В борні з фашизмом падають нерівній,
І Тельмана іменням, що в страшній
Роками задихається катівні;

Іменням тих, що віддали життя
В старій Росії визиску і гніту
За радісне народу майбуття,
За визволення гнобленого світу,
І тих, які здобули світ новий,
Та смерть їм обірвала літ орлиний,
Яким завжди за пам'ятник живий
Стоятиме відроджена країна,
І тих, що на заводах і полях
Країну Рад зростили й збудували,
Які готові лєнінський свій шлях
Оборонить від всякої навали;

Іменням всіх, що працею живуть,
Всіх чесних — незліченні їх мільйони,
Вам, вороги, ва вашу підлість, лють
І зрадництво — я шлю мої прокльони!
Ви — наймити недобумків - „вождів“
Берліна політичної клоаки,
Ви — найдешевші з їхніх холуїв,
Ви — їх найкровожерніші собаки.

Але тремтять, троцькісти - шпигуни,
Бухарінці і націоналісти!

Вам не здійснити намір свій жахний,
Ми знищимо павучі ваші гнізда!

Нас зогріває сталінське тепло,
Гартує нас вождєве мудре слово,
Плекати пильність, де б то не було,
Нас учить приклад сталінця Єжова!

Київ, 1937.



АМЕРИКАНСЬКА БАЛАДА

* * *

Ми йшли. За душею ні одного пенні,
Лиш вітер у череві й вітер в кишені,
І голодом давнім здавило нутро,
І серце було, мов гарматне ядро.

В далекі країни не йшли пакетботи.
Зотліла надія й на крихту роботи.
Потоплий у тиші та спогадах рейд,
Як туша китова, простерся вперед.

Мій Джек придивився і вдруге, і втретє:
Якийсь „іноземець“ вантаживсь на рейді.
Зажеврила іскра надії слабка,
І слина у роті з'явилась липка.

* * *

„Вантажити? Стане роботи до ранку“.
Усмінене щастя підняло фіранку.
Стягли поясами свій голод лихий.
На плечі нам впали важкі лантухи.

Рипіли під кроками докерів трапи.
Простягнуто дериків жадібні лапи
І трюмів ненаглих розкрито роти —
По шитому луснуть, здавалось, борти.

Ковтали вантаж ненажерливі люки.
Занили в нас груди, й коліна, і руки.
Наглядача оклик хвисткий, як батіг, —
І стомлений мозок неначе застиг.

* *

Вже ніч умирала. Світало на Сході.
Не видно кінця проклятущої роботі,
А мрія про день — про тютюн, про обід
В серцях пламеніла, як сонячний схід.

Товариш мій раптом затримав свій погляд
На звільненій з ранішніх сутінок щоглі ...
„Ти кралю якусь там побачив хоча б?“
Ненависть у Джекових встала очах.

Уверх мимоволі звернулися зори,
И побачили ми крізь димочок прозорий:
На щоглі фашистський метлявсь
прапорець!
Спинились вантажники — праці кінець.

* * *

Вже сонце зійшло у холодному небі.
Півколом похмурі ступали констеблі.

В півколі — скривавлені, гнівні без меж
Ми з Джеком сумний замикали кортеж.

Ломило розбиті й натруджені кості.
Ми зціпили зуби від болю і злості,
Та гордо підносили голови ми
На довгим шляху від корми до тюрми.

На рейді, що зник за крутим поворотом,
Стояла мовчазна гора пакетбота.
Там люки неситі розкрили роти.
Воді ватерлінії не досягти!

На трапах сліди запеклися іржаві...
Це ти тут пройшла, о, висока ненависть!
Як пустка, завмер і заглух пакетбот,
Як вирок, навис невблаганний бойкот.

Навкруг — за душею ні одного пенні,
Лиш вітер у череві й вітер в кишені —
Проходили... Рук їх цупких і сухих
Даремно чекали важкі лантухи.

Київ, 1935.

Ю Н А К

Брешуть гвинтівки дванадцять годин.
Місяць лякливо ховається в хмарі.
Ніч. У полон потрапляє один
Із наймолодших бійців - комунарів.
Штаб. Офіцери сидять за столом.
„Прізвище?“
Відповіда полонений
(Тіні блукають над ясним чолом):
„Я робітник, я шахтар із Хаена.
Ви розстріляєте, знаю, мене,
Тільки не буде республіці скону:
Рушать вперед під гарматним вогнем
З шахт і заводів безстрашні загони“.
Думка блиснула... Простерлась рука
До офіцерського портсигара.
„Прошу, закурюйте“. Вогник зника
В поясі — там динаміт. Від удару
Падають мури. Уламки. Кістки.
Жадібне полум'я встало над штабом...
В наступ відважно ідуть гірники,
Гордо піднявши республіки прапор.

Київ, 1936.

СЛОВО ПРО ДОКЕРА

Він родився на березі Темзи,
Де чорніють Іст - Ендські льохи.
Там криваві виборював пенси —
Переносив важкі лантухи,
А вмирав на полях Сігуенси
Під гарматний переклик глухий.

Він дивився затьмареним зором
На клекочучий грозами світ
І братам бойовим і суворим
Посилав свій останній привіт,
Посміхаючись місяцю й зорям,
Пестив маку розчавлений цвіт.

Голубого липневого ранку
Засмутились над тілом брати.
Ще гриміли гармати, і танки
Роздирали укріплень дроти.
Відступала „іспанська фаланга“,
Батальйон прямував до мети.

Київ, 1937.

НАРОД БАСКОНІЇ — ЖИВИЙ

Палають храми і музеї,
Палають села і міста —
Горить Басконія. Над нею
Клекоче згубно висота ...
В огні Дуранго і Герніка,
В огні Ельгета і Ейбар,
Усе священне і велике
Жахний охоплює пожар.
Летять руїнники — на крилах
Чорніють варварства хрести,
І кров біжить по гірних схилах,
І жовкнуть по садах листи.
Нащадки хижих феодалів,
Оскаженілі дикуни, —
Покрившись бронєю із сталі,
Дітей винищують вони.
Але Басконія — не вмерла,
Народ Басконії — живий.
Його гармат не мовкнуть жерла,
Він не схиляє голови.
Його солдати непохитні,
Як непохитні пасма гір,

У них в серцях ненависть квітне,
Горить рішучістю їх зір.
Народ лишив свою країну.
Та ворогам готує вдар,
І він повернеться, єдиний
Землі своєї володар.
І на руїні, попелищі
Зросте чудесний дім новий.
Вперед, бійці, прапори вище!
Народ Басконії — живий!

Київ, 1937.

ДОЧКАМ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ІСПАНІЇ

Незламною фортецею Мадрид —
Неподоланий дух його героїв.
Республіко, синам твоїм привіт,
Синам твоїм, які взялись до зброї!

Привіт! Привіт, палкіший у стократ,
Дочкам твоїм, Іспаніє! Уперті,
Безстрашно сестри йдуть з братами в ряд
Завоювати волю і безсмертя.

Як животіти, — краще у борні
Загинути, мов дівчина Одена ...
Але згорить у бойовім огні
Жіноча доля рабська і злиденна.

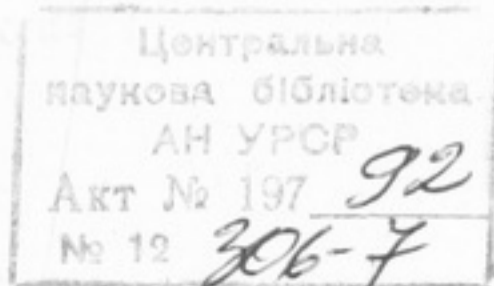
І селянина і робітника
Під бойові республіки прапори —
До перемоги палко заклика
Могутнє слово мужньої Долорес.

Не за горами день — гонець весни,
Що перемогу проголосить дзвінко.

Вперед, вперед, Республіки сини,
Пліч - о - пліч з вами йде трудяща жінка!

Напружте, друзі, сили всі свої,
До пня, ущент громіть фашистські банди,
Щоб в Андалузії співали солов'ї,
Щоб квітли в Каталонії троянди!

Київ, 1937.



ПОМСТА ВЖЕ НАДХОДИТЬ...

Гітлер посилає
Генералу Франко
Літаки, гармати,
Кулемети, танки.
Шле йому солдатів
Щедро Муссоліні.
Плеска Середземне
Вище ватерліній.
В сонячній Севільї
Вина п'ють баварці.
Та не вина — керва
В офіцерській чарці.
А солдати ваші,
Слід сказати, не дуже
Ревно захищають
Честь мундира дуче.
Поки діла дійде,
Пийте, офіцери,
Пийте на дурничку
Чарочку мадери!
Чуєте, співають
Грізно кулемети —

Трете і останнє
Близько Капоретто.
Рушать астурійці,
Рушать каталонці,
Блискають багнети
На весіннім сонці.
Б'ють по інтервентах
Влучно батареї.
Помста вже надходить,
Не втекти від неї!
Пийте, офіцери,
Чарку наостанці,
Каблуків казенних
Не жалійте в танці!
Гляньте за фіранки —
З моря, з небозводу,
З гір іде могутня
Армія народу!

Київ, 1937.

НЕНАВИСТЬ КЛЕКОЧЕ ...

Гудуть над Шанхаєм вогненні вітри,
Димами затьмарене сонце.
На рейді ворожі стоять крейсери —
Висаджують військо японці.

Снаряди розтрощують неба фаянс,
На біженців сипляться кулі.
Але рішуче із підвалів і фанз
Виходять селяни і кулі.

Гвинтівку бере робітнича рука.
Ненавість клекоче буремна.
Великий китайський народ не зляка
Шалена орда іноземна.

За сльози жінок і за трупи дітей,
За гніт, за грабіж, за наруги,
За згарища ваші, Хонкью і Чапей,
Дістануть відплату катюги!



ЛЕТЯТЬ НАШІ ЛЬОТЧИКИ

(з В. Гусєва)

Спішать в Москву Водоп'янов і Шмідт,
вітер в небі шумить.
Під спів бортмеханіків про весну
ескадра летить, летить.
Хмарина відходить з путі літака,
і туча падає ниць,
І бачать герої: вона близька,
найулюбленіша з столиць.
Над нею дзвенить хвилювання вітер,
серця москвичів зацвіли...
І я говорю Басконії дітям,
що в мій Ленінград припливли:
— Над вами, малята, гула висота —
фашистський обрушився смерч.
Коли над вами літак пролітав,
з уст ваших падало: смерть!
Ущент руйнувались на ваших очах
рідні села, міста,
І син на батькових гинув руках,
і кров текла, як вода.
Та ми простягли вам тисячі рук,
ви чуєте наші слова.

Вас будуть такі, як наш Мазурук,
від хижаків пильнують,
Такі вам допоможуть, як Водоп'янов,
пілотами знятись в блакить,
Такі, як Молоков, будуть пестити,
такі, як Шмідт,—учить.
Від нашого сонця і вітру в іспанських
малят оченята блистять.
Коли летять літаки радянські,
світ гукає: Життя!
Чекає Москва, і над нею вітер
здіймає багрець прапорів,
І я з коротким звертаюся словом
до наших ворогів:
— На північ, на полюс летить Алексеев,
у Арктики вічний лід,
Та тільки спаде вам на думку посіять
на нашій землі динаміт,
Та тільки спаде вам на думку війною
порушить наш мир і труд,
Тоді Алексеев льоди забуде
і Чкалов свій змінить маршрут.
За ними десятки тисяч в повітря
злетять, і це також не сон,
Що ми на полюс — збагнули? — на полюс
доставили десять тонн.
Тепер, будь ласка, самі поміркуйте,
скільки в военний час
Вогню і бурі, свинцю і сталі
зможемо скинути на вас?

Питання поставивши руба, загадку
задавши фашистам лихим,
Я бачу ескадру в повнім порядку,
я чую моторів грім.
Але я стримую хвилювання,
як вершник палкого коня,
І я звертаюсь до нашого завтра,
майбутнього нашого дня:
— Суворі летять наші льотчики в небі
на крилах сталевих пісень.
О, якби ти знав лише, що ми для тебе
готуємо, завтрішній день!
Взяли, як бачите, полюс в роботу,
проклали в Америку путь,
А завтра всю землю радянські пілоти
в кільце магістралі замкнуть.
Радіо скаже нам: все в порядку,
й побачимо ми наяву,
Як наші льотчики без посадки
летять із Москви в Москву,
Як оперізують шир океанський,
у зоряні далі летять.
Коли летять літаки радянські,
світ гукає: Життя!

ТОВАРИШ

(з С. Міхалкова)

Іспанський хлопчик
В Іспанії жив.
У хлопчика батько
Матросом служив.

Він в море ходив
На великім судні,
Про землю радянську
Співав він пісні.

На вулиці з друзями
Хлопчик зростав,
Був чесний і босий,
І голод він знав.

І в місті ні в кого
З ребят не було
Багато так друзів,
Як в хлопця мого.

* * *

Та якось вернувся
Моряк з корабля

І мовив до сина:
„Це наша земля;

На ній виноградники,
Села цвітуть.
Ніколи
Її ворогам не здобуть!

І хай я сьогодні
Загину в бою,
Фашист не підніме
Гвинтівку мою“.

* * *

І син, як товариш,
Його проводжав
І руку йому, як товариш,
Подав.

„На півночі й заході
Блиски вогню.
Візьми мене краще
З собою в борню.

Якщо ж ти гвинтівку
Упустиш із рук,
Гвинтівку підніме
Твій син і твій друг.

І я піонерове слово
Даю,
Що я не злякаюся з нею
В бою“.

* * *

І танки важкі
Пасовищами йшли,
Снаряди ворожі
Пожари несли.

І лопались бомби
З фашистським значком,
Із зрадницьким, чорним
Значком — павучком.

І от в лазарет
Привезли моряка,
Одірвані в нього
Нога і рука.

„За нашу вітчизну
В останнім бою
Віддав я
І руку, і ногу свою.

Та буде розбито
Фашистів - катів

На суші, над сушею
І на воді“.

* * *

З Більбао, з позицій,
До наших ребят
Приїхав
П'ятнадцятирічний солдат,

Щоб в таборі з нами
Учитись і жить.
Тож будьмо, ребята,
З іспанцем дружить!

НІМЕЧЧИНА

(з І. Фефера)

Розумний поет жив в Німеччині ; вщент
Тепер розтрощили його монумент.
Глумивсь він у віршах своїх з ворогів,
З невинного свисту лихих батогів
В імливих кварталах Німеччини.

Ще другий поет у Німеччині жив.
Про волю він мріяв, підносячи спів.
Поет не глумивсь, не палав в боротьбі.
Він зашморг на шию накинув собі
У темній в'язниці Німеччини...

Дві тіні бредуть по німецькій землі,
Розчавлює славу їх канцлер в імлі.
Блукають вони у похмурих містах,
Збирають слова, що несуть на уста
Пригноблені люди Німеччини...

Чому це в Німеччині сльози течуть?
Чому це ридання в Німеччині чуть?
Героїв ведуть до скривавлених стін,
Кайдани зловісний поширюють дзвін,
Лунає цей дзвін по Німеччині...

Дві тіні обходять країну кругом.
Бряжчання кайданів знайоме обом,
Та з неба не віяв ще холод такий,
Ніколи не ляскали так батоги
На бруках кривавих Німеччини!

І дивляться тіні крізь лемент і жах:
Що діти шукають з сльозами в очах?
Чом горя їх погляди сповнені вщерть?—
На шибеницях знайшли собі смерть
Батьки їх в шляхетній Німеччині...

Ганьбу заглушає шалена сурма,
Сліди батогів закриває пільма.
Дві тіні спішать — за майданом майдан,
І хвилі жене свої Рейн-дідуган,
Забарвлені кров'ю Німеччини.

Містами і селами бродять вони.
Там голод, і холод, і хворість — пани,
Там тюрми й казарми розкинули тінь,
Там гинуть високі думки поколінь
В огні на майданах Німеччини...

Зза ґрат погляд Гейне проходить у світ,
Зза ґрат від Бетховена чути привіт,
І Маркс до визволення вказує шлях,
І Лібкнехт встає, щоб в останніх боях
Піти на криваву Німеччину...

НІЧ В'ЯЗНЯ

(з Е. Вейнера)

Мур камери здимається, тікає,
Мов дихає, хитається каміння.
Між ґрат блукає місячне проміння,
А угорі, де висять чорні тіні,
Він бачить: очі жевріють одчаю.

Він схоплюється, погляд — у темнини.
Там — голови гладкої силует.
Лоб закрива насунутий берет.
Здаля холодний, мертвий голос плине:
Вготую я для тебе мук години!

Він, зскочивши із койки, в темноті
Б'є кулаками, б'є чолом у ґрати.
Як рветься вітер в камеру, тоді
Він біг думок нездатен відчувати,
Лиш може сталь холодних ґрат стискати.

Він заспокоївсь, каже в ніч слова:
— Я знаю, ти чекаєш, голова,
Що в цьому домі смерті я сконаю!
То знай: страждань, тортурів ніч нова,
Ніщо моеї волі не зламає!

Спирається об мур, вчуває мить.
В його висках спокійно кров дзюрчить,
І раптом — стукіт у глухе каміння,
І людське слово дружбою звучить:
— Товаришу, ти тут не в самотині!

Мов теплий вітер в камеру полинув.
Стук пада в серце, як палкі краплини,
Минає він тюремні грубі стіни,
Крізь сотні мурів наче хвиля рине,
Мов заграва у ранкову годину.

— Товариші, жахним ночам страждання
Не знищить нашого переконання!
Як з щурячих ми визволимось нір,
Хоч станемо як тіні до тих пір,
Але рабом ніхто із нас не стане!

Слова із тюрем, сповнені вогню,
Лунають із мільйонів серць одвітом,
Удар братерських серць проходить світом,
Розгонить сум бадьорістю й привітом
І живить класу певність і борню.

Ви прислухайтесь в час, коли безсерді
Страхіття ночі в камери повзуть:
Мільйони кулаків у мури б'ють!
Ворота до могили виб'ють, вперті!
Ясне життя засяє в домі смерті!

СЛІПНИЙ СПІВАЄ НА ВУЛИЦІ

(з Е. Вейнерта)

Я зір очей моїх утратив
На Шмен де Дам.
Ще перед тим я зорі в небі бачив,
Як з темних далей смерть гаряча
Принесла гуркіт в шанці нам,
Мої забрала очі там,
На Шмен де Дам.

Я зір очей моїх утратив,
Пан генерал!
Я мусив очі кайзеру віддати,
Щоб мерзнути, голодувати.
У голові застряг метал —
Оце і весь мій капітал,
Пан генерал!

Я зір очей моїх утратив
За край батьків!
Забули ви мене, пани міністри.
Сліпому непотрібно їсти?
— Замовкне хай музики спів!
Ти б краще у могилі тлів
За край батьків!

Я зір очей моїх утратив
Для багачів!
Ті очі, що в боях повибивали,
На них брильєнтами засяли,
Ті очі — зорі орденів
І золото тугих мішків
Для багачів.

Я зір очей моїх утратив.
Пильніш в бою!
Не зможу я побачить дня звитяги!
Як зацвітуть червоні стяги,
Хай принесе щаслива юнь
Найперший промінь в ніч мою!
Пильніш в бою!

ЛЮДИНА В ЧОРНИХ ОКУЛЯРАХ

(з Г. Гупперта)

У тиші, в якій панували пружні
Чекання, в шепочучій тиші
Прийшов — окуляри чорніли на нім —
Письменник в Конгрес у Парижі.

Усі лампіони яскраві згасить
І уші заткнеть мікрофонам,
Всі двері в будинку щільніше замкнеть:
Утруднюйте працю шпіонам!

Ні, він не мара, не видіння, не мрець,
Не дух він із царства могили.
Він каже промову, живий посланець,
Хоч слово його вборонили.

Лице посланця не належить йому.
Хто зважиться ім'я назвати?
І голос невласний говорить в пільму;
Не слід посланця упізнати.

Та ви упізнали його: він — боєць
Підпілля сталеві роти;
З „імперії третьої“ той посланець,
Що світло несе із темноти.

Він брат ваш по ділу. Вчувайте ясні
Слова його мови палкої :
— Німеччина бореться й творить в борні —
Країна закутих героїв.

Німеччина праці — незламна, жива,
Мислителів і поетів.
Умерши сто раз — воскресає нова
В краю поліційних лабетів.

Тортури і табір, багаття, багнет ...
Притаєно і мовчазливо
Живе у „імперії третій“ поет,
І вбити його неможливо.

Палають на площах правдиві книжки:
При світлі тім добре писати,
І пише він правду в неволі тяжкій,
І правду цю — не розстріляти.

Він творить величну роботу всі дні
Під муром, який зогниває,
Він творить, як впертий шахтар в глибині,
Вогонь на - гора підіймає.

Плуг часу проводить свою борозну
Крізь гони Німеччини сиві.
Поет, — він ясну наближає весну,
Він сіє майбутнє щасливе.

Бо той, що безсмертна йому дорога
Німеччина, той потаємно
Минущому вмерти скоріш помага,
Вітає повстанців підземних.

Ви слухали. Тихі виразні слова.
Він змовк. Ви бадьорими стали.
Серця вам зміцнила рішучість нова.
Він зник непомітно із зали.



З М І С Т

I

	Стор.
Перший гост	7
Штурман	9
Ровесникам	11
У вагоні	13
Осіній подих	15
Завжди на чатах	16
Дзвенить піснями Ленінград	17
Плекати пильність	20

II

Американська балада	25
Юнак	28
Слово про докера	29
Народ Басконії — живий	30
Дочкам республіканської Іспанії	32
Помста вже надходить	34
Ненависть клекоче	36

III

Летять наші льотчики (з В. Гусева)	39
Товариш (з С. Міхалкова)	42
Німеччина (з І. Фефера)	46
Ніч в'язня (з Е. Вейнерта)	48
Сліпий співає на вулиці (з Е. Вейнерта)	50
Людина в чорних окулярах (з Г. Гупперта)	52

Редактор
А. Штопельман
Художник
М. Кравченко
Техкерівник
А. Голосовкер
Коректор
Є. Циплакова

Друкарня ім. М. В. Фрунзе. Харків,
пров. Фрунзе, 6. Уповноважений Го-
ловліту 1159. Зам. 261. Тираж 6300.
1³/₄ друк. арк.

Видання 894. Пап. ф. 62 × 94 — 50 кг.
7/8 пап. арк. В 1 пап. арк. 67.000 літ.
Здано в роботу 15-III-38 р. Підписано
до друку 28-IV-38 р.

45 X 306-7

0

РЛ
№ 4985

45

кар. 08